

Kruistocht van de meidoorn

JOOST BOUWMEESTER

Ondanks de droogte die vrijwel elk voorjaar alle vegetatie teistert, doet de meidoorn (Crataegus monogyna) gewoon zijn naam eer aan. De boom bloeit precies in mei en altijd zeer uitbundig. De gehele boom staat in één keer in volle bloei. Droogte is geen probleem want de wortels zitten diep in het kalkrijke duinzand dat sinds de nieuwe beheermaatregelen veel vochthoudender is geworden.

(foto: Joost Bouwmeester)

Voor botanisten is de meidoorn een “hoofdpijnsoort”. De meidoornsoorten kruisen namelijk onderling dat het een lieve lust is. Zo ontstaat een hybride-chaos. Zie daar maar eens wijs uit te worden. Centraal Noord-Amerika is de leverancier van deze verscheidenheid. Alleen daar al zijn ongeveer 900 soorten te vinden. En dan ken je zijn familie nog niet! De meidoorn behoort tot de rozenfamilie en die kent wel 3000 soorten. Fruitbomen, bramen,

aardbeien en natuurlijk de rozen zijn daarvan de bekendste familieleden. En ook die namen het niet zo nauw voor wat betreft het zorgen voor nakomelingen. De muggenzifters onder de botanisten zagen door hun microscoop het aantal soorten verdubbelen tot 6000. Zij schiepen weer orde in de chaos, maar creëerden voor de beginnende botanist een doolhof.

Wij vinden in de duinen hoofdzakelijk één meidoornsoort: de eenstijlige meidoorn. Vooral voor vogels is de boom belangrijk. In de winter, als het blad van de bomen is gevallen, ontdek je overal eksternesten in de meidoorns. Verlaten eksternesten worden weer gebruikt door de ransuil, de kraai en soms ook door de torenvalk. De takken vormen een doornenwirwar waar zangvogels graag in broeden. Voedsel is naast de deur te vinden, want de rupsen van de meidoornstippelmot eten van het jonge blad en maken een groot spinragachtig nest.

In de winter voedt de boom de trekvogels met zijn bessen en biedt een slaapplaats voor de nacht. Vooral stropers wisten 's nachts de bomen te vinden om de slapende fazanten eruit te schieten. Meidoorns op een duintop geven zelfs de windstreek aan, doordat ze jarenlang door de heersende zuidwestenwinden geknipt en geschoren werden. Als ze dan de leeftijd van honderd tot tweehonderd jaar bereikt hebben, zien ze eruit als een windvaan. Slechts één negatieve eigenschap kostte de boom zijn goede reputatie: meidoorns kunnen de drager zijn van bacterievuur of perenvuur en dat is dodelijk voor fruitbomen. Hier maak je natuurlijk geen vrienden mee en vroeger ging in dat geval rigoureuus de bijl erin. Tegenwoordig vormt alleen nog zijn familie een bedreiging. Amerikaanse vogelkers, ook lid van de rozenfamilie, verdringt de meidoorn van zijn natuurlijke standplaats. Het snoeibeleid in bijvoorbeeld de Amsterdamse Waterleidingduinen is erop gericht de Amerikaanse vogelkers weg te hakken en door schapen en koeien weg te laten grazen. Dat dit goed is voor de meidoorn, is te zien in het gedeelte Haasveld-Starrenbroek-Westhoek (ter hoogte van het Zweefvliegveld). De lucht is daar zwanger van de geur van honderden bloeiende meidoorns. Daar vind je tussen de honderden witte exemplaren ook enkele compleet roze meidoorns. Hoeveel ga jij er vinden?

JOOST BOUWMEESTER IS NATUURFOROGRAAF

